

ПРОТОКОЛ № 1
**засідання робочої групи з проведення експертного обговорення
дерусифікації топонімів у Сумській міській територіальній громаді**

23.05.2022

м. Суми

Присутні: 12 осіб (відповідно до реєстраційного листа, що додається)

Порядок денний:

1. Вступне слово.
2. Інформаційне повідомлення про збір пропозицій щодо перейменування топонімів, пов'язаних з країною-агресором.
3. Обговорення Регламенту роботи робочої групи.
4. Обговорення поточної ситуації щодо зміни топонімів, план роботи.

По питанню 1.

Кохан А.І.: привітала та повідомила присутнім, що з урахуванням пропозицій, наданих коаліцією ГО «Сумська платформа реформ», відповідно до розпорядження міського голови від 16.05.22 № 204-Р створено робочу групу з проведення експертного обговорення дерусифікації топонімів у Сумській міській територіальній громаді (надалі – Робоча група).

Мета Робочої групи: підготовка пропозицій щодо переліку та зміни назв топонімів у Сумській міській територіальній громаді, пов'язаних із державою-агресором, комуністичним тоталітарним режимом, імперськими та радянськими ідеологемами, беручи до уваги численні звернення мешканців, забезпечення врахування думки громадськості та представників експертного середовища,

Кохан А.І. зазначила, що робота по зміні топонімів була розпочата у 2016 році, і, як наслідок, у м. Суми було змінено назви 97 вулиць, провулків, скверів. Але не всі пропозиції громадськості тоді були враховані.

Внаслідок російської агресії виникла потреба продовжити цю роботу, наразі у Сумах не повинно бути місця «руському миру».

Для сучасної України декомунізація та дерусифікація — це не просто позбавлення від радянського минулого у вигляді комуністичних топонімів, пам'ятників вождям чи назв чужих міст та імен. В нинішніх умовах цей процес означає деколонізацію, що дорівнює самозбереженню нації.

Наразі законодавче підґрунтя ще формується (внесено законопроект), і чітка процедура зміни топонімів у рамках дерусифікації ще не визначена, тому пропонується спиратись частково на Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», враховувати рекомендації Українського інституту національної пам'яті.

На даний час вже зареєстровано 17 петицій з пропозиціями щодо зміни топонімів

П'ятаченко С. В. запитав про позицію міського голови з приводу дерусифікації топонімів у Сумській міській територіальній громаді.

Кохан А. І. повідомила, що міський голова повністю підтримує зазначену ініціативу і має намір зустрітись з членами Робочої групи, обговорити перспективи роботи та підтримати пропозиції.

П'ятаченко С. В. запитав: яким чином планується затвердження відповідних змін топонімів – розпорядженням міського голови чи рішенням Сумської міської ради?

Щоб з'ясувати позицію депутатів міської ради та керівництва громади, запропонував запросити на наступне засідання голів депутатських фракцій та міського голову.

Кривцов А.В. повідомив, що за аналогією діючого законодавства після визначення Робочою групою переліку топонімів, що підлягають дерусифікації, має відбутись процедура громадських слухань, після чого буде підготовлено та затверджено проект рішення або розпорядження.

При цьому, оскільки у розпорядженні міського голови від 16.05.22 № 204-Р йдеться про дерусифікацію топонімів у Сумській міській територіальній громаді, необхідно довести цей документ до голів старостинських округів та отримати від них інформацію щодо топонімів, які також підлягають зміні.

Проінформував, що управління архітектури та містобудування опрацює інформацію від старостинських округів, та підготує відповідну інформаційну довідку.

Запропонував запросити на наступне засідання старост старостинських округів.

По питанню 2.

Кохан А. І. повідомила, що департамент комунікацій та інформаційної політики розробив Інформаційне повідомлення про збір пропозицій щодо перейменування топонімів, пов'язаних з країною-агресором.

Мета збору пропозицій: очищення топонімів у Сумській міській територіальній громаді, пов'язаних із державою-агресором, комуністичним тоталітарним режимом, імперськими та радянськими ідеологемами, беручи до уваги численні звернення мешканців, забезпечення врахування думки громадськості та представників експертного середовища.

Від мешканців територіальної громади, науковців, експертів очікують пропозиції щодо переліку топонімів у Сумській міській територіальній громаді, які пов'язані з державою-агресором, комуністичним тоталітарним режимом, імперськими та радянськими ідеологемами та нових найменувань з врахуванням історичних назв, збереження пам'яті про значимі для України та Сумської міської територіальної громади, Сумської області, історичні постаті та події.

Строк прийому пропозицій: з 23 травня по 23 червня 2022 р. (включно).

Форма подачі пропозицій: пропозиції подаються шляхом заповнення електронної Google-форми за відповідним посиланням. У описі форми також подані рекомендації користувачам.

Департаментом визначена також контактна особа - Трояновська Наталія Анатоліївна, секретар робочої групи з проведення експертного обговорення дерусифікації топонімів у Сумській міській територіальній громаді.

Результати збору пропозицій від громадськості будуть оприлюднені 23 липня 2022 року на офіційному сайті Сумської міської ради у розділі «Довідка/Декомунізація та дерусифікація».

Зазначене Інформаційне повідомлення 23 травня розміщено на сайті Сумської міської ради у розділі «Довідка/Декомунізація та дерусифікація».

По питанню 3.

Кохан А.І. зазначила, що прийом пропозицій стартує 23 травня і завершиться 23 червня. Згідно з розпорядженням міського голови, до 23 липня Робоча група має опрацювати подані пропозиції, підготувати відповідний перелік топонімів, що підлягають перейменуванню, та подати його на розгляд міському голові.

Корнієнко М. В. запропонував з метою оптимізації роботи опрацьовувати пропозиції, що надійшли, в т.ч. петиції, по мірі надходження пропозицій, не чекаючи завершення терміну збору.

Кохан А. І. зауважила, що може виникнути потреба до повторного обговорення певних питань, якщо відповідні пропозиції надійдуть після закінчення терміну збору пропозицій.

Корнієнко М.В. запропонував визначитись з наступних питань:

- як часто має збиратись Робоча група?
- що має бути охоплено в процесі роботи – назви проспектів, вулиць, провулків/проїздів чи також парків та скверів, інших об'єктів (зокрема, навчальних закладів)?

Корнієнко О. М. запропонував також розглянути питання щодо зміни назви СДПУ ім. Макаренка та деяких сумських шкіл, яким присвоєні імена певних осіб.

П'ятаченко С. В. повідомив, що Робоча група не має відповідних компетенцій і відсутні правові підстави щодо втручання у назви навчальних закладів. Запропонував письмово звернутись до управління освіти та науки з пропозицією переглянути назви сумських шкіл щодо осіб, на честь яких вони названі.

Кохан А.І. зазначила, що діяльність Робочої групи має бути направлена передусім на аналіз переліку топонімів, що підлягають перейменуванню, та

надання відповідних пропозицій саме щодо назв вулиць, провулків, скверів тощо громади.

Кривцов А.В. повідомив, що управління архітектури та містобудування ініціює створення робочої групи щодо міських меморіалів, пам'ятників, пам'ятних знаків та ін., оскільки вказана діяльність має інше законодавче підґрунтя та певні процедури, визначені законодавством (дозвіл Міністерства культури України та ін.).

За результатами обговорення Регламенту Робочої групи визначились:

- 1) засідання мають відбуватись не рідше, ніж один раз на тиждень, в форматі онлайн, офлайн чи змішаному форматі (з огляду на безпеку під час зібрань);
- 2) рішення по питанням, які підлягають обговоренню, приймаються простою більшістю від складу Робочої групи (секретар Робочої групи не має права голосу).

По питанню 4.

П'ятаченко С.В. запропонував визначити перелік топонімів, які підлягають перейменуванню (в т.ч. по старостинським округам), а потім скласти пропозиції щодо перейменування, співставляючи зміст назв.

Корнієнко М. В. запропонував почати з вже наявних напрацювань. Також враховувати петиції і пропозиції, що надійшли на момент обговорення.

Звернув увагу на те, що при перейменуванні топонімів у попередній період були факти присвоєння топонімам імен осіб, що на даний час живі, але чи припустимо це в подальшому?

Запропонував створити інтерактивну online-сторінку для зручності роботи Робочої групи.

Аленінський К. В. запропонував розділити перелік топонімів, що підлягають перейменуванню, на категорії (мілітарі, культура, мистецтво, політичні діячі та ін.), а надалі формувати пропозиції з перейменування з урахуванням цих категорій (наприклад, діячі культури на діячів культури).

Кривцов А. В. зазначив, що при перейменуванні топонімів необхідно враховувати розмір об'єкту (вулиці, провулку чи ін.) та розділити їх на категорії в залежності від розміру. Для цього бажано забезпечити можливість демонстрації відповідних матеріалів (карти/плану міста з назвами вулиць).

Присутній на засіданні містянин зазначив, що під час попередньої роботи з перейменування топонімів на кожен об'єкт було декілька пропозицій. Тобто бажано скласти перелік назв/імен, пріоритетних при перейменуванні.

П'ятаченко С.В. запропонував проаналізувати та взяти за основу перелік назв топонімів, які підлягають перейменуванні, який був складений Артюхом В. О. та Іванущенком Г. М.

Він був ним доповнений (зокрема, іменами радянських генералів, воєначальників), підготовлені відповідні інформаційні довідки про осіб, іменами яких на даний час названі вулиці міста).

Артюх В.О. запропонував визначитись як саме, відносно якого періоду чи подій накладати історичний контекст.

Члени Робочої групи обговорили необхідність підготовки інформаційних довідок щодо назв, які перейменовуються (за певними категоріями) - радянські військові/діячі (П'ятаченко С.В.), митці (Аленінський К. В.) тощо.

Члени робочої групи визначили, що при перейменуванні топонімів бажано застосовувати певну пріоритетність використання назв, а саме:

- 1) історичні назви;
- 2) сумські/місцеві знакові особистості;
- 3) загальноукраїнський контекст;
- 4) загальноєвропейський/світовий контекст;
- 5) назви історичних подій;
- 6) неіменні назви.

Кохан А.І. запропонувала на наступному засіданні обговорити попередній перелік топонімів, що підлягають перейменуванню, зокрема по центральній частині м. Суми, та скласти перелік вулиць (ранжування за категоріями).

Вирішили:

1. Затвердити Регламент роботи Робочої групи.
2. Наступне засідання Робочої групи призначити на 15:00 31 травня.
3. На наступне засідання визначити перелік топонімів, що підлягають перейменуванню (з подальшим доповненням в ході роботи Робочої групи).
 4. На наступне засідання запросити:
 - міського голову;
 - голів депутатських фракцій та груп;
 - старост старостинських округів СМТГ.
 5. Управлінню архітектури та містобудування:
 - зібрати інформацію та підготувати інформаційну довідку щодо переліку топонімів, які підлягають перейменуванню, в старостинських округах СМТГ;

- підготувати/дати посилання на матеріали, які можливо демонструвати членам Робочої групи для визначення розміру об'єктів перейменування (довжини вулиці, провулку, проїзду).

6. Звернувшись до управління освіти та науки з пропозицією проаналізувати та переглянути назви сумських шкіл щодо осіб, на честь яких вони названі.

Протокол підписав:

Заступник голови Робочої групи

A.I. Кохан

Протокол склав:

Секретар Робочої групи

Н.А. Трояновська